Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 106. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 6-го ЧЕРВНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JUNE 6, 1981 No. 106. VOL LXXXVIII

Створено Опікунчу Раду для Українського Музею у Воррені

(Р.Д.) Тут у модерних приміщеннях Українського Культурного Центру в підміській ділянці Детройту у листопаді 1979 році відкрито другий Український Музей в стейті Мичиген.

Дня 3-го травня ц.р. у цьому музеї відбулась інсталяція Музейної Опікунчої Ради, завдання якої — опіка над культурним твором, в якому зібрано багату спадщину українського народу. До складу Опікунчої Ради номіновано: Віру Андрушків, вчительку Вищих Шкіл; д-р Марію Балтарович лікаря-дентиста; інж. Романа Балтаровича, спонзора музею; проф. Михайла Дмитренка (мистця образотворчого мистецтва); Христину Гнатчук, вчительку Школи Українознавства; д-ра Павла Джуля, мецената Українського Музею; Миколу Ільницького, довголітнього спонзора музею; Любу Китасту з громадського активу; Стефанію Легету, виховницю дorосту СУМА д-ра Ярослава Савку, молодого лікаря, спонзора музею; Юрія Смика, репрезентуючого молодь при ОДУМ.

Номінована Рада — це постійне опікунче тіло з номінації Кураторії детройтського музею, заснованого у 1958 році. Номінаційний акт доконали представники матірної установи, детройтського музею: Роман Дацко, куратор; д-р Іван Дутко, член ради, і д-р Атанас Слюсарчук, член управи. Члени Опікунчої Ради — це люди громадського довір'я, їх обрала громада, і вони репрезентують різні громадські середовища обидвох віровизнань. Шість із них — це молоді надійні люди виховних організацій; вони одержали мандат автономного адміністрування. Цим гарним людям українська спільнота повинна дати повну підтримку, бо їхня роля — опікуватися, плекати музейне діло і репрезентувати музей серед мільйонового населення.

Детройтський музей відкритий для відвідувачів кожної суботи і кожної неділі. Музей у Воррені відкритий кожного четверга і кожної неділі від 2-ої до 5-ої години. В інших днях і часі музей можна відвідати за домовленням, телефонуючи: 366-9764

При музеях зберігаються багаті архіви і книгозбірні. Людей науки, комітети різних видань, авторів, які шукають матеріяли для своїх праць — просимо звертатись на адресу:

Ukrainian-American Archives and Museum 11756 Charest Street, Detroit, Mich. 48212

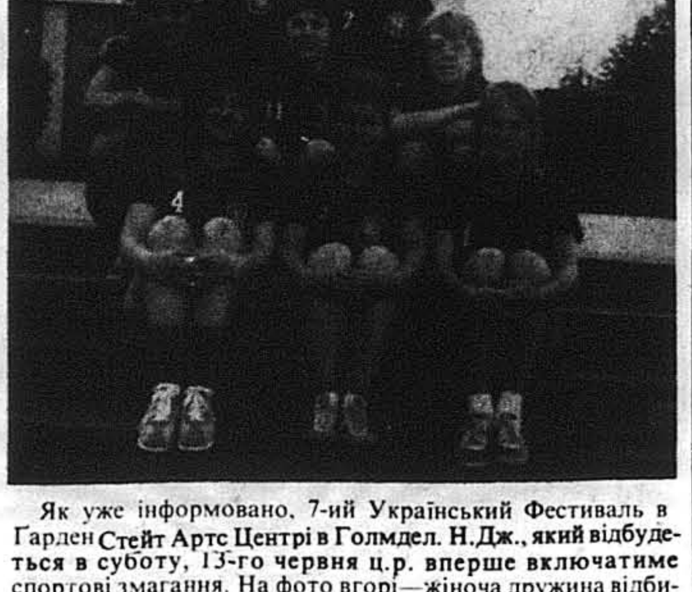
Появилася книжка про минуле і сучасне України в листівках

Ню Йорк, Н.Й. — Із серії Бібліотеки Української Культури, тут із друкарні Св. Софії вийшла книжка, п.з. „Україна в листівках", автором і видавцем якої є мистець Кость Шонк-Русич. Літературним редактором цього видання є Марія Гарасевич, літературним редактором англійської частини — Аскольд Лозинський, коректором — Юрій Бобровський, перекладачем на англійську мову Богдан Андрусишин, коректором — Олександер Редько; фотографії: Осип Старостяк, Кость Шонк; консультанти: д-р Олександер Олексишин і Михайло Яблонський.

У книжці знаходяться різнобарвні листівки, на яких є відбражені події та видатні особистості в Україні, як і побут українського народу у різних періодах його історії, включно зі сучасною добою. К.Шонк-Русич у цій книжці у статті — Філокартія України", між іншим пише таке: „Листівка стала невід'ємною частиною засобу висловлення почуття між рідними, знайомими, друзями... Вона несе привітання і найкращі побажання на день народження, на свята, новий рік, при всяких життєвих, наукових успіхах тощо, нею співчуваємо, дякуємо, висловлюємо любов, дружність, подаємо вістку і т.д. І нею знову ж таки дотиком єднаємося з розлученими рідними та батьківщиною. Либонь жаден народ, на своїх листівках, не має так широко розробленої і так улюбленої національної тематики та національного вислову світових тем, як український. У сучасну добу, найбільний вклад у мистецтво листівки з національною тематикою дали наші мистці у вільному світі".

Цю книжку в ціні 65 долярів можна отримати, написавши на таку адресу: K.Szonk-Rusych, 13 East 7 th St., New York, N,Y. 10003

Програма фестивалю в Ню Джерзі включає спортові змагання

Як уже інформовано, 7-ий Український Фестиваль в Ґарден Стейт Артс Центрі в Голмдел. Н.Дж., який відбудеться в суботу, 13-го червня ц.р. вперше включатиме спортові змагання. На фото вгорі—жіноча дружина відбиванки УСВТ „Чорноморська Січ" з Нюарку, віцечемпіонки УСЦАК на 1981 рік, які змагатимуться проти жіночої дружини УСО „Тризуб" Філядельфія. Деяке число квитків у 5,000 амфітеатрі ще можна набути.

Заінтересованим особам слід телефонувати на числа: (201) 964-8831, або увечері— (201) 276-4070

ТЕРОРИСТИ, про яких ще не стверджено, чи вони лівого, чи правого напрямку, підкинули бомби в двох великих товарових маґазинах в Атенах. Вибухи бомб відбувалися що сім хвилин і викликали великої натуги огонь, що спричинив величезні шкоди. Людських втрат не було.

Садат і Беґін обвинувачують Сирію

Шарм Ель Шейк, Синайський півостров. — Тут відбулася 10-та з черги зустріч президента Єгипту Анвара ель-Садата і прем'єра Ізраїля Менахема Беґіна. Перша відбулася в листопаді 1977 року, коли Садат несподівано прибув до Єрусалиму, де він відбув різні розмови та виступав перед ізраїльським парляментом. Остання їхня зустріч мала місце півтора року тому.

Першою справою, що її порушив президент Садат була пропозиція до прем'єра Беґіна, щоб ізраїльські війська, а зокрема летунство припинили атаки на бази палестинських терористів у Ливані та щоб ізраїльський уряд не висував ніякого остаточного речення для усунення сирійських ракет, які є совєтської продукції, з території Ливану. В першій справі Беґін заявив, що військові акції проти палестинських терористів у Ливані є зумовлені абсолютними потребами охорони Ізраїля, а в другій, що Ізраїль покищо чекатиме.

Як подають представники масової інформації з Шарм Ель Шейку питання Ливану домінувало в часі розмов. Обидві сторони висловили однозгідні погляди, що причиною важкої кризи в Ливані є присутність на його терені сирійських військ та поведінка тих військ і політика сирійського уряду. Обидві сторони обстоюють вимогу, щоб сирійські війська опустили Ливан. Президент Садат звернеться до президента Ливану Еліяса Саркіса з пропозицією, щоб той поставив виразну і рішучу вимогу відкликання сирійських військ з Ливану.

В часі перерви між розмовами президент Садат прийняв делеґацію ізраїльських поселенців, які просили, щоб єгипетський уряд дозволив їм залишитися жити постійно в Шарм Ель Шейку після того, як він разом з рештою Синайського півострова буде повернений Єгиптові. Остання частина Синайського півострова згідно з договором в Кемп Дейвиді мала б бути повернена Єгиптові в квітні слідуючого року, але Ізраїль підготовляє раніше передачу.

Зустріч обидвох державних мужів відбулася на пропозицію прем'єра Беґіна. За три тижні, 30-го червня, відбудуться в Ізраїлі парляментарні вибори, від яких залежить доля кабінету Беґіна. Тому він робить усі можливі заходи для скріплення своїх можливостей виграти.

Під кінець цього тижня спеціяльний висланник президента Реґена Філіп Габіб знов відлітає на Близький Схід для продовжування посередництва в осягненні миру.

Міттеран з'ясовує свою політику

Париж, Франція. — Чоловий співробітник щоденника Ню Йорк Таймс Джеймс Рестон мав інтерв'ю з новим французьким президентом, соціялістом Франсуа Міттераном, в якому президент Франції подав свої погляди на цілий ряд підставових питань сучасности та накреслив свою політичну лінію.

Міттеран бачить основу слабість нашої доби в тому, що країни, а в першу черґу їхні проводи загубили велику візію, або як каже Міттеран, не мають „провідної думки". Одні з них реаґують на події, які їх заскакують, інші задовольняються „технократичним підходом" і за дрібними подіями не бачать великих зрушень і загального напряму, якого частиною ці дрібні події є. Західня культура ще далі під тиском двох траґічних світових воєн, які викликала західня людина і в яких вона загубила свій світовий примат. Крім цього ще не пройшло загальне стомлення надлюдськими зусиллями і жертвами, які пережили живучі ще покоління.

Міттеран звернув увагу на те, що протилежно до Великобританії і ЗСА, де останньо прийшли до влади праві уряди, у Франції нарід після довшого часу вибрав соціялістичного президента й дав йому мандат переводити свою політику. Одначе, на думку Міттерана, це аж ніяк не є підставою до розходжень, а навпаки політика тих країн і на далі може бути згармонізованою і доповняти себе. Уряди тих країн можуть мати різну економічну політику, але це зовсім не значить, що Міттеран буде запроваджувати у Франції колективізм. Він пообіцяв дальші кроки для націоналізації деяких індустрій. Але це обмежений і праґматичний процес, в якому не доктринерський підхід, а конкретні факти й оцінки будуть зумовлювати поступування. На базі політики покійного Шарля де Ґоля 12 відсотків французької продукції націоналізовані. Міттеран пропонує піднести відсоток націоналізованих виробничих підприємств до 17 відсотків. Націоналізаційна політика нового уряду у Франції своїм спрямування і своїми наслідками буде обмежена тільки до французького терену й не матиме вона впливу поза границями тієї країни.

В політиці головною проблемою буде Москва, а в першу черґу її непомірне узброєння. Міттеран пригадав, що він був першим французьким політичним лідером, який виступив проти приміщування совєтських ракет типу СС-20 в Европі. Він і на далі вважає, що „оборона миру вимагає світової силової рівноваги і збалансованого положення в Европі". Міттеран підтвердив, що він і на далі продовжатиме прихильну політику до Ізраїля, але він уважає, що Ізраїль мусить розв'язати, або причинитися до розв'язання проблеми здійснення державних праґнень палестинських арабів. Він нав'язав до ідеї єдиної палестинсько-йорданської держави з огляду на те, що Ізраїль консеквентно протиставиться зі зрозумілих потреб безпеки створенню нової держави на своїх границях і з частини територій, які є сьогодні частиною Ізраїля.

ЗСА продаватимуть модерну зброю Венесуелі

Вашінгтон. — Положення в Середній Америці й надалі вимагає пильної уваги й протизаходів. Після поразки в Ель Сальвадорі Куба та її протектор Москва шукають за іншим тереном, з якого вони могли б поширювати свої впливи в цьому обширі. Останнім часом напливають інформації, яких ще офіційно не потвердив Державний департамент, що на терен Нікараґуа засекречено прибувають транспорти зброї.

Після усунення диктатора Сомози, усунення якого підтримували ЗСА, і перемоги революції сандоністів швидко виявилося, що новий режим в Нікараґуа не тільки здекляровано лівий, але ступнево включається в систему совєтської політики. Делеґації сандоністів часто прибувають до Москви для підписання різних договорів співпраці. На XXVI З'їзді КПСС, який відбувся під кінець лютого в Москві, була офіційна делеґація з Нікараґуа, яку трактовано на рівні делеґа-

(Продовження на ст. 3)

МОСКВА КРИТИКУЄ ТЕПЕРІШНЄ КЕРІВНИЦТВО ПОЛЬЩІ

Москва. — Совєтський Союз, мабуть перший раз від часу започаткування боротьби робітників за збільшення прав і унезалежнення від **партійної контролі, виступав одверто проти теперішнього керівництва в Польщі і тим самим підтримав тих комуністичних функціонерів, які твердять, що Польська Народна Республіка знайшлася тепер під контролею „ревізіоністів", які тратять контролю над державними справами.**

В інформації совєтського пресового агенства ТАСС, яке було широко розповсюджене **совєтськими і прихильними до СССР газетами та** іншими засобами масової інформації, зацитовано навіть слова голови так званого партійного форуму в Катовицях, який заявив, що Польська Об'єднана Робітнича (комуністична) партія є тепер поділена на фракції і не має виразного пляну, як треба ліквідувати неприхильний до соціялізму рух у Польщі і як боротися з контрреволюціонерами у профспілці „Солідарносьць".

В понеділок, 1-го червня ц.р., варшавська філія профспілки „Солідарносьць" ствердила, що заява так званого партійного форуму „рівняється із запрошенням Совєтського Союзу й інших держав Варшавського Пакту до інтервенції в Польщі". Також інші відділи тієї профспілки порівняли висловлювання партійного форуму до ситуації, яка панувала перед совєтською інтервенцією в Мадярщині в 1956 і Чехо-Словаччині в 1968 році.

При тому польські джерела звертають увагу, що передачі ТАСС-у з Варшави і його систематичні атаки на теперішнє керівництво в ПОРП посилюються. ТАСС рекомендує теперішньому першому секретареві компартії Станіславові Кані, щоб він ще перед партійним з'їздом, заповідженим на половину липня ц.р., привернув супремацію партії і об'єднав її „в один моноліт".

Західні комуністи і дипломати вважають, що останній напад Москви на керівників Польщі являється початком нової фази реакції совєтського бльоку на події в тій країні. Деякі дипломати кажуть, що це перший раз Москва висунала на передове місце внутрішньопартійні непорозуміння.

Ще недавно, кажуть політичні спостерігачі і кореспонденти, це саме совєтське агенство висловлювало сподівання, що в Польщі може прийти до великих змін і керівництво в партії і державі переберуть цілком нові люди. Москва має мабуть на увазі тих „бескомпромісових" членів компартії, які вже від давна суґерують вжиття сили проти „контрреволюціонерів" і теперішнього керівництва у профспілці.

З польських джерел також походить інформація.

(Продовження на ст. 3)

У світі

ТЕРОРИСТИ З „ЧЕРВОНИХ БРИҐАД" в Італії знову проявили діяльність. В середу, 3-го червня, в ранніх годинах на головній дорозі під Міляном вони схопили керівника автомобільного заводу Альфа Ромео в Арезе. Схоплений Рензо Сандруччі їхав з шофером до праці, коли терористи спинили їх, обезвладнили шофера та охорону, яка супроводила Сандруччі, і швидко від'їхали із схопленим у невідомому напрямі. Це вже третій з черги випадок схоплення відомої особи терористами у новій хвилі терористичних виступів. Першою жертвою терористів був Джюзеппе Талієрко, керівник хемічної компанії Монтедісонн; другою — видатний діяч християнських демократів Чіро Чірільо. Чіріля схопили терористи під кінець квітня, а Талієрка — 20-го травня. Обидвох їх схоплено в районі міста Венеція. Дотепер невідомо, де схоплені перебувають. Терористи також ще не подали остаточних вимог щодо евентуального їх звільнення.

ПЕРША ГРУПА американських інструкторів вже опустила Ель Сальвадор. Ці інструктори належали до військових техніків, завданням яких було вишколювати сальвадорських вояків уживати модерну зброю. Інструктори, яких було шість, виїхали після виконання призначених завдань. Вони належали до морської фльоти. Згідно з домовленням між сальвадорським і американським урядами, після виїзду цих інструкторів до Ель Салвадору можуть бути запрошені інші інструктори з інших ділянок. Передбачуються деякі зміни в методах вишколу, й наслідком того в майбутньому вишкільні групи складатимуться з трьох осіб, а не з шести, як дотепер. Одначе й у майбутньому обов'язуватимуть ті самі приписи для інструкторів, які були дійсними від самого початку. Згідно з дорученням секретаря оборони Каспара Вайнберґера, ці американці не сміють брати участи у бойових акціях та мають перебувати в умовах, де немає загрози для їхньої безпеки.

ПОРТОВІ РОБІТНИКИ американських портів на доручення своєї профспілки — Інтернаціональної асоціяції портових робітників — перервали бойкот совєтських кораблів і товарів. Цей бойкот тривав 17 місяців. Його завели робітники та юнія у відповідь на совєтський збройний напад на Афганістан. Бойкот почався в січні 1980 року. Спершу в квітні цього року юнія виключила з-під бойкоту вантаження збіжжя, фосфатів і матеріялів для фабрикації штучних добрив. Тепер бойкот знесено взагалі. Томас Ґлісон, президент юнії портових робітників, повідомив всі порти й відділи юнії, що бойкот слід перервати негайно та перейти до нормального трактування совєтських кораблів і совєтських товарів. Про причини такого раптового перервання бойкоту ані юнія, ані президент її нічого не сказали.

УРЯДОВІ ДЖЕРЕЛА Банґлядешу повідомили, що перед суд буде поставлено 17 високих старшин збройних сил країни. Всіх їх звинувачено у змові повалити існуючу владу і перебрати керівництво країни в свої руки. Керівник змови Манзур Агметт, командир дивізії, яка розпочала переворото , загинув з рук вояків, які схопили його після невдачі змови, але його і так очікувала кара смерти за вбивство президента Банґлядешу Зії Рагмана. Воєнний суд над арештованими старшинами заповів, що поступатиме згідно з приписами воєнного часу з огляду на те, що йдеться про державний переворот. З того роблять загальний висновок, що усі винні в змові, будуть покарані смертю. В парляменті, який зібрався на надзвичайне засідання, всі учасники дебат гостро засудили змовників і вимагали найвищої кари для них, тобто кари смерти. Прем'єр уряду Шаг Азізур Рагман виступив на форумі парляменту і заявив: „Демократія мусить бути збережена. Влада має мінятися, але вона мусить мінятися мирно, при допомозі виборчих карток, а не куль".

ПАПА ІВАН ПАВЛО II ВИЙШОВ З ЛІЧНИЦІ

Рим, Італія. — Після тригижневого пеебування в шпиталі і перебутті довгої операції Папа Іван Павло II покинув шпиталь і власними силами пройшов до авта, а відтак з авта до папської палати, звідки благословив людей, які були припадково на площі св. Петра. Лікарський бюлетень подав, що Папа вже більше не потребує постійної медичної опіки й тому може опустити шпиталь.

Перед опущенням шпиталю Папа відбув ще цілий ряд медичних провірок, які виявили задовільний стан його здоров'я. Не зважаючи на загальне змучення, Папа порушувався цілий час без будь-якої допомоги з боку медичних працівників шпиталю, чи, з боку його антуражу. Провірки виявили, що організм Папи працює зовсім нормально, хоч ослаблено. Виходячи зі шпиталю, Папа подякував лікарям, медичній обслузі і всім працівникам шпитальної адміністрації та накінець сказав лікарям, які його оперували: „Ви думаєте, що ви тепер можете хвалитися, що ви зробили з мене нову особу, але запевняю вас, що я той самий шибеник, що й раніше".

Папа ще має перейти одну операцію для сполучення кишок, але точної дати лікарі ще не подали.

Вміжчасі преса повідомила, що Кардинал Францішек Мачарскі, тимчасовий голова Римо-Католицької Церкви в Польщі після смерти примаса кардинала Стефана Вишиньского, поїде у кінці цього тижня до Риму. Загально сподіваються, що він у Ватикані зустрінеться з Папою і розмовлятиме з ним на тему наступства Вишинського на становищі керівника Церкви в Польщі.

Кардинал Мачарскі вже перед тим відвідував Папу у Ватикані і був з ним у тісному зв'язку, особливо тоді, як стало відомим, що карденал Вишиньскі вже не повернеться до здоров'я і треба числитися з його відходом. В церковних кругах покищо не висловлено думки хто саме буде наслідником Вишиньского, але деякі ватиканські круги думають, що кардинал Мачарскі має найкращі вигляди.

Валєнса заповідає резиґнацію

Женева, Швейцарія.--Пресове агентство „Юнайтед Пресс Інтернешенел" у довшому комунікаті подало, що Лєх Валєнса, голова польської робітничої спілки „Солідарносьць" заявив офіційно про свій відхід з посту голови цієї могутньої організації, мотивуючи це станом свого здоров'я та занедбанням родинних справ. „Солідарносьць" начисляє 10 мільйонів членів, що недавно добилися урядового визнання, не зважаючи на протести Москви.

Валєнса прибув на річну конференцію Міжнародної Робітничої Організації (І-ЛО), як голова польської робітничої делеґації.

Він сказав, що він добився того, що бажав, бо „Польща, яку ми знали раніше, не повернеться ніколи". Згадуючи про смерть кардинала Стефана Вишиньского Валєнса заявив, що ситуація у Польщі в загальному погіршиться після його смерти, бо католицька церква в Польщі „була основою того, що ми осягнули".

Валєнса відмовився подати будь-які коментарі про політичні справи, чи теж напружені польсько-совєтські відносини. Він підтвердив, що юнії повинні обороняти інтереси робітників і що його „Солідарносьць" добилася всіх, чи майже всіх прав, включно з можливістю брати участь в міжнародних робітничих з'їздах.

В Америці

З БІЛОГО ДОМУ повідомили, що офіційним репрезентантом З'єднаних Стейтів Америки на королівському весіллі принца Чарлза з лейді Даяною Спенсер буде дружина Президента Ненсі. „Я є дуже щаслива і задоволена, що зможу репрезентувати ЗСА на такій історичній, а рівночасно романтичній імпрезі", — заявила Перша Лейді кореспондентам. Президент Роналд Реґен вислав до Бакінґгамського палацу листа з вправданням його відсутности, кажучи, що він якраз в половині липня братиме участь в економічній конференції на вершинах в Оттаві. Королівське весілля, як відомо, відбудеться 29-го липня.

РИМО—КАТОЛИЦЬКИЙ СВЯЩЕНИК Алфонс Федорчик домагався під час похорону поліциста, застреленого бандитами у процесі крадежі в Гартфорді, Конн., введення смертної кари в стейті Коннектикат. „Кожний знає, що вбивця поліциста поповнив страшний злочин, — заявив під час жалібної проповіді парох церкви Святого Духа, — але завдяки здібним адвокатам він сьогодні на вулиці, а родина і громада оплакує чергову жертву публічного службовця". Згідно з теперішнім правом у Коннектикат вбивця поліциста може бути засуджений на кару смерти, але смертний присуд в цьому стейті не був виконаний починаючи від 1960 року.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД домагається тепер від міст знесення контролі на оплату помешкань і погрожує, що у випадку відмови міста втратять федеральну допомогу. Раніше Сенат схвалив був спеціяльну постанову в цій справі, на яку тепер покликується Адміністрація президента Роналда Реґена. За знесенням контролі голосувало 65, проти 24 сенатори і то тільки демократи. Не зважаючи на це, що пропозиція Уряду не пройшла ще в Палаті Репрезентантів, де більшість становлять демократи, федеральні аґенції вже розпочали тиск на міста, щоб, як кажуть політичні спостерігачі, добитися прийняття цієї пропозиції.

ДОСЛІДИ, проведені однією каліфорнійською забезпеченевою компанією виказали, що особи, які не курять мають 50 відсотків більші вигляди оминути атаки серця, як ті, які курять одну пачку або більше цигарок денно. Бадання багатьох тисяч осіб і переведені численні розмови з лікарями-спеціялістами серцевих недуг виказують, що навіть ті особи, які перестали курити значно поправили свій фізачний стан, а ті, які вже мали початки захворіння серця чи кровоносних судин, позбулися тієї хвороби з допомогою лікарів. Висліди цих дослідів повністю опубліковані в останньому числі популярного „Журналу Медицини Нової Англії". Немає жадного сумніву, — кажуть дослідники, — що на атаку серця в більшости вмирають налогові курці, а найменше ті, які ніколи в житті не курили. У висновку дослідники кажуть, що вже тепер є безспірним, що тютюн є спричинником хвороби серця і кровоносних судин і рекомендують численним урядам здоров'я повести сильнішу акцію проти курення цигарок.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.
P O Box 346 Jersey City N J 07303

Поворот кустарництва

Похатнє виробництво — промислове кустарництво — різних виробів для продажі безпосередньо на ринку, або на замовлення великих індустріяльних чи торговельних підприємств має довгу й не завжди гарну історію. У ЗСА сорок років тому заборонено його законом. Останньо воно стало так швидко поширюватися, що перестає бути маловажною аматорщиною, а стає зростаючою галуззю господарки.

До заборони похатнього виробництва для промислових цілей легко не дійшло. Похатнє виробництво було міцно закорінене, мало чималу традицію в історії американського виробництва, якась частина промислу звикла користуватися ним, накінець господарські потреби й соціяльні умови побуту створювали для нього передумови. Численним людям вигідно було поєднати перебування й працю вдома з працею для якогось підприємства, або й для власної продажі на ринку. Одначе арґументи проти нього були такі вагомі, що законодавці не могли не взяти їх до уваги.

Насамперед проти кустарництва, як виробничої методи, були великі індустріяльні фірми, а їхня вага в кожній ділянці життя, а тим самим і серед законодавців була вже в той час непомірна. Були проти нього й робітничі юнії, бож похатня праця відбирала робітникам працю на заводі, а юнійним керівникам обмежувала можливості чисельного росту. Але й інші умови похатнього виробництва домагалися якоїсь реґуляції. Похатнє виробництво стало галуззю, у якій експлуатація праці робітника була найгірщою. Працюючі в хаті здебільшого працювали в тісних без повітря і достатнього освітлення квартирах, в негігієнічних умовах. Власне в кустарництві запанував найбільший розгул у витисканні поту з працюючих. У домах бо не було ні вистачаючої контролі, ні опіки закону, ні якихось норм, ні можливості шукати оборони й захисту організованою дорогою. Кустарники були видані на ласку й неласку безжалісних і завжди голодних підприємців. А конкуренція на їхньому ринку праці була величезна: ,,резервова армія праці" хатніх господинь, матерів, що мусіли опікуватися малими дітьми, нездорових і калік, які не можуть працювати на фабриці при станку та хати не можуть покинути, була невичерпна. Завдяки тому підприємець-працедавець міг без огляду збивати ціну вниз.

Ради не було, треба було радикальних протизаходів, а найрадикальнішим була повна заборона індустріяльної праці вдома на рахунок інших і для безпосередньо заспокоєння ринку. Цей закон діяв сорок років і аж тепер знову стала актуальною проблема індустріяльного кустарництва на більшу скалю. Похатнє виробництво для заспокоєння ринкових потреб і на рахунок індустріяльних підприємств останнім часом швидко поширюється й охоплює щораз більше число людей. Господарський застій, інфляція, безробіття, спеціялізовані потреби різних прошарків консументів з одного боку змушують господинь, матерів з малими дітьми, хворих і інших, а з другого — створюють для них пригожі умови поєднати перебування вдома з виконуванням заробіткової праці.

Дитячі забавки, ґалантерія, трикотажні вироби, жіночі одяги, а в першу чергу біжутерія щораз більше переходять з промислових підприємств до домів, а звідтіля на ринок. Коли цього було мало, проблеми не було. Але коли це стає масовим, то до нього треба зайняти поставу. Постає бо нова, або оживає наново галузь господарського життя. У спортових крамницях щораз більше рукавиць, накрить голови, шалів для лещатарів, мандрівників, взагалі різних родів спортовців речі, що їх виробляють в домах. У стейтах Ню Йорку, Вермонту, Мейну, Колорадо, Каліфорнії й інших, де масово розцвітають різні ділянки спорту, в першу чергу зимовий щораз більше спортового приладдя виробляють вдома хазяйки, молоді матері і т.д. Ці вироби знаходять собі без труду дорогу до бутіків й інших того роду крамниць, а ще легше в них знаходять собі покупців.

Протизаходи промислу й робітничих юній проти такого розвитку подій почали зростати й ставатися голоснішими. Аж прийшло до чималого зудару, який, одначе, ще не розв'язав і не швидко розв'яже цю велику проблему. Секретар праці в кабінеті президента Роналда Реґена останньо видав виконавче зарядження, яким фактично відхилив частинно оперативність закону з-перед 40 років про заборону похатньої праці. Секретар праці Раймонд Донован дозволив домашнє виробництво для промислових цілей у трикотарстві, продукції рукавиць, вишивках, жіночих одягах, спряжках і поясах, та, очевидно, в біжутерії. Бідний не передбачував він, які це викличе наслідки. На Конґресовій підкомісії для стандартів праці його немилосердно заатаковано. Рішення Донована дало сиґнал до великого зудару. Він почався на Конґресовій підкомісії, а перейде між сотні й тисячі жінок і матерів, хворих і таких, що їм неможливо покинути хату й піти на завод і індустрію та її могутні лаббі. Але час не той, що був сорок років тому, умови не такі, та й люди не ті, і ледве чи закон з-перед сорок років буде обов'язувати й надалі.

Ярослав Гайвас

„ЗЕМЛЯ — ДОЛЯ ЙОГО"

Найбільш показовим, а одночасно непростимим злочином совєтської системи була руїна села, знищення кормителя суспільства. Прямо важко зрозуміти, як ті всі ,,наукові соціялісти", починаючи з Маркса, через Леніна і всіх інших, які так багато займалися економікою, не розуміли одного: в основі господарських потреб є виживлення країни і людини і тому найпершу увагу треба присвятити їм. Зруйнували село, знищили селянина, знищили кормителя й тепер намагаються якимсь чином те все відбудувати. ,,Земля його — доля його" — це не цитат з якогось ,,буржуазного" твору, ані не вислів ,,ворога народу—буржуазного націоналіста", а достоменний переклад з ,,Літературної Газети", видаваної в Москві комуністичною партією, де сказано про справжнього селянина: ,,Він знає: земля його покликання, його єдине місце, де він почуває себе людиною. Земля — доля його. Чи ж не звідси й походить почуття властивої достойности?" (,,ЛГ", 6-го травня 1981).

Комунізм зруйнував село

Большевики, зачаджені своєю марксистською доктриною, рішили знищити село, яке від світанку свого інування будував, випробував, удосконалював кожен ратай індивідуально і кожен нарід на своїй землі своїм збірним талантом. Для большевиків місто стало гаслом і життєвим принципом, базою всіх плянів на будуче та корінням філософії життя. Безглузде й сліпе застосування нежиттєвого принципу довело до руїни й до важкого сучасного стану. Не стало села — не стало хліба. І тепер приходиться відбудовувати. Та ,,знищити легко, зате повернути, відбудувати важко. Чи ж не так вийшло з хуторами?" — це знову цитат з цього ж самого числа ,,ЛГ", зі статті Капітоліни Кожевникової, спеціяльного кореспондента ,,ЛГ".

,,Товаришка" Капітоліна вибралася на українське полтавське село, надивилася, наслухалася і — написала. Написала вона зовсім не ,,по лінії партії", але ж партія дала згоду друкувати, бо сама вона побачила, що зайшла у сліпий кут і треба повертатися. Ось як вона пише про комуністичну господарку і її плянування: ,,Хутори віджили своє — рішили проєктодавці нових колгоспних і совгоспних поселень. І багато з них об'явили ,,неперспективними". А їм треба було, заки виносити такий осуд, порадитися з досвідченими селянами, які вросли корінням у цю землю і які знали всі сторони її існування. Куди там, не було часу радитися. Нащо тягатися зі старим? Треба будувати нові поселення." І будували й набудувалися, що аж не стало, що їсти.

Та селяни не здавалися. Тоді їх почали нищити. Де можна, обкладали податками. ,,на кожну яблуню накладали податок. Скільки садів тоді знищили", — пише ,,ЛГ". А накінець рішили масово й радикально знищити село разом зі селянином. Мільйони жертв. Правда, партія мала ще іншу ціль: знищити ядро людської сили, потенційного соціяльного противника, а в Україні національного ворога. Прийшла колективізація, оцей ,,найвищий здобуток наукового соціялізму в світі". І каже Капітоліна далі: ,,Народ тікав. Стали пустіти ще нещодавно повні життя села." Після десятків років маємо потвердження з боку совєтської влади, як вона воювала проти селян, як їх нищила і до чого вона довела: пройшла колективізація і їсти не стало!

Одначе ніхто і ніщо не могло переконати большевиків у фальшивості їхніх позицій і їхнього поступування. Упертим життєвим фактам вони протиставили ,,геніяльні" думки Леніна й згідно з тими думками експериментували й до них наломлювали життя. То хапалися спеціялізації колгоспів то виходом з важкої ситуації мало бути ,,укрупнення" колгоспів, то знову міняли з пшениці на кукурудзу, з кукурудзи знову на щось.

Перемагає правда життя

Світові експерти, відомі аґрикултурні експерти вже від років підкреслювали, що вихід з харчової кризи в СССР веде через зміну системи. Віддайте землю тим, що на ній працюють, що її знають і люблять — селянам, забудьте про колгоспну бюрократію, про партійних нероб, які живуть з вигадування різних гасел і ударних кампаній, відверніться від колективізації й перейдіть до людських форм праці і опіки над землею — такі думки ставали щораз голосніші в світі. Але сліпим, глухим і задурманеним власною пропаґандою ,,вождям світової революції" здавалося, що вони мудріші всіх. І були б не поступилися, якщо б не натиск робітників і селян, якщо б не зростаючі протести інтеліґентів. І власне під тим людським усебічним натиском почали вони збільшувати присадибні наділи, давати їм дещо з тих пільг, що їх мають колгоспи, дозволяти їм продавати на вільному ринку, власними руками вирощені продукти, а навіть почали розбудовувати систему ,,колгоспних базарів". Те, що було ,,антисоціялістичне" стало дозволеним і людям стало легше. На ринках появилися харчі, свіжа городина, овочі. Капітоліна Кожевникова пише в ,,Литературной Газете", що на селі є тепер: ,,своє м'ясо, сало, городина, різні овочі.

(Продовження на ст. 3)

З НАШИХ БУДНІВ

Контакти з ,,лісом"

Дорога землячка з рідного табору ,,Орлик" спитала мене під час Українського Фестивалю в Ню Йорку, чи я вже нав'язав добросусідські взаємини з моїм новим ,,лісом" на Першій авеню?.. На що я відповів софістиковано — ,,і так, і ні". Основною перешкодою у нав'язанні тісніших контактів стоять труднощі простірного характеру, так сказати б... Колись, бувало, в передшпитальній епосі, коли я жив при 44-ій вулиці Захід, тоді мій бересток, що потім виявився кленом, просто таки тулив свою зелену голову до мого вікна, а його галуззя заглядаючи в кімнату, ніби само просилось на інтимну розмову...

Тут, на Першій авеню ситуація змінилась настільки, що моя квартира знаходиться тепер на третьому поверсі за новим календарем, а на другому — за старим: воно ж, деревце, скромненько примістилося в партері, на тротуарі... Часто маю таке враження, що воно відчуває до мене тихий жаль за те, що я дивлюся на нього згори. А інакше дивитись не можна, у витвореній ситуації.

— Ну, а спуститись, час від часу, з вершин на низини, щоб поговорити з ним по-душі, не ласка? — спитала землячка.

— Ласка, — відповів підписаний, — тільки ж таке вниз-ізходження на ніщо не пригодиться, бо впритул до деревини стоїть так званий ,,мітер" чи метер для паркування автомашин, а коло нього, звичайно, так завізно буває і такий гармидер підіймається, що жадна інтимна розмова не може відбутися у таких обставинах...

Вже й не згадуючи цього сумного факту, що зараз поруч зупиняється санітарний ,,трак", що колектує акуратно споковане в пластикові мішки, сміття з-під сусідських будинків. А, відома річ, що ці ,,троки" ведуть себе так галасливо, щоб не сказати арогантно, ніби вони не прості шмаровози, а шикарні ,,Ролс-Ройси", великобританської породи.

В цьому місці прошу вас гречно, не зрозумійте мене хибно, нібито я маю щось на пеньку з системою очищення міста Ню Йорку, або протестую проти паркувальних метрів, що їх ніяк не нагодуєш квдрами, бо вони вічно голодні на цю монету, до того ж юні хулігани методично їх патрошать, обкрадаючи пана мейора Кача з тяжких центів.

Щождо цього метра, що стоїть в близькому сусідстві до мого ,,лісу", то він, цей метер, для мене особисто навіть дуже корисний та вигідний, бо коли вертаюся з ранішнього проходу й обходу ,,свого" району, вже трохи захеканий, тоді спираюся обіруч ліктями на головку метра, і так, віддихуючись, набираю сил і ,,швунгу", як казали колись у Львові, до штурму сходів.

Одного разу, коли я так віддихувався, як підпалена коняка, мій добрий сусід і цехмайстер м'ясарського цеху в нашій Метрополії, пан Куровицький — старший, сказав співчутливо, похитуючи головою:

— А ви, пане-сусіде, уважайте, щоб не напитати собі біди! Ось ви запаркували себе коло метра, а кводра до машинки не вкинули... А нанесе лиха година того ,,письменника" що виписує тікети, та й запише вас на кару!

Ось-які хороші й дотепні сусіди бувають тут у нас, на долині міста!

Ікер

Часто доходять до нас завваги про те, що Український Національний Музей в Чікаґо замало контактакується з українською громадою взагалі, а в Чікаґо зокрема. Немає найменшого сумніву, що такі завваги є вповні оправдані. Писати про працю Музею тільки раз чи два рази в рік — не вистачає. Кажуть, що: ,,Коли око не бачить, а вухо не чує, то дана справа не існує". Так, але не завжди, бо таке твердження не завжди згідне з правдою.

Емілян Басюк

ЗА ПІДТРИМКУ УКРАЇНСЬКИХ МУЗЕЇВ

Мені відомо, що на терені ЗСА, крім чікаґського, існують інші музеї, і хоч про них бракує вісток у пресі, то це ще не свідчить, що вони не існують. Вони існують, діють і гідно сповняють свою місію у вільному світі. І слава хай буде українській громаді у діяспорі, що спромоглася на шість, а може й більше музеїв на американському континенті: Український Музей-Архів у Клівленді, Детройті, Скрентоні, Філядельфії, Бавнд-Бруку і Ніяґара Фоллс.

Наймолодший з усіх і може тому найсильніший своїм розголосом — це Український Музей у Ню Йорку. Доходять чутки, що і в Міннеаполісі плянують відкрити український музей, з чого ми можемо буди горді, що на терені ЗСА маємо вже чималу сітку музеїв. Всі вони сповнюють крім мистецького призначення якусь особлившу функцію чи місію, передовсім виховну і пропаґандивну серед чужинців, які відвідують ці Музеї й захоплюються нашим мистецтвом, при чому отримують відповідні інформації про українську історію, культуру і т.п.

Насувається питання; чи краще мати цих кілька музеїв із різними характеристиками, чи лише один, повний і репрезентативний. Запит менше відважний, чи складний, а над цим питанням музейної справи застановлялися вже давніше, але не дійшли до узгіднення, бо є чимало арґументів за і проти. Автор цих рядків є схильний залишити справу так, як вона є сьогодні: не один, а кілька музеїв по різних місцях Америки. Чому? Простори нашої прибраної батьківщини є величезні. Чи можна сподіватися, щоб шкільна молодь їхала з Чікаґо аж до Клівленду, чи Ню Йорку, щоб мати можливість оглянути зразки культурно-мистецької спадщини наших предків?

Маючи кілька музеїв у різних місцях, не-українці мають нагоду оглянути українську культурну спадщину, вони її оглядають і більше цікавляться нею чим самі українці. На випадок вогню, вандалізму, повені чи війни — залишаються врятовані інші. Вкінці — чи це було б можливе, щоб усі експонати і архіви примістити в одному приміщенні? Скільки простору, скільки людей до впорядкування це вимагало б? Отже, не один ґльобальний, чи центральний, але кілька в різних містах: себто так, як виглядає сьогоднішній стан українського музейництва на терені Америки.

Продовжуючи оці рядки, хочеться познайомити читача дещо більше з Українським Музеєм-Архівом у Чікаґо. Минуло вже чверть сторіччя від того часу, як мала горстка відважних ентузіястів музейного діла заснувала і поклала основи під Український Національний Музей-Архів у 1954 році, щоб до нього призбирувати, у ньому упорядкувати і виставляти до оглядин скарби української духової й матеріяльної культури, народного мистецтва та пам'ятки славного минулого. Український Національний Музей в Чікаґо — це не лише збірка народного мистецтва, що розміщена в сімох кімнатах, але там приміщується 13,000-на книгозбірня на виключно українські теми, велика збірка журналів, рідкісний архів із життя українських воєнних утікачів у Европі, індивідуальні архіви з рукописами культурно-суспільних діячів і Бібліографічно-Довідковий Центер, у співпраці з Українським Бібліографічним Товариством Америки.

Адміністрація такого культурного осередку з багатьма його відділами є дуже скомплікована і вимагає відповідного фахового персоналу, членства, часу і фінансів. Усього не достає від самого початку аж по нинішній день. Не зважаючи на це, Музей крокує вперед, поборюючи з більшим, деколи з меншим успіхом сподівані й несподівані проблеми дня.

Десять років минуло, як динамічна Управа нашого Музею в Чікаґо цілковито його відновила. Сьогодні цей Музей виглядає прилично і культурно, через що з'єднав собі популярність серед мешканців в Чікаґо, фіґуруючи на списках чікаґських музеїв, і тепер відвідує його велике число зацікавлених не-українців — старших і шкільна молодь. Кореспонденція зросла до великих розмірів і напливають запити, шукаючи джерел до статтей чи книжок до шкільних задач. Недавно Музей з гарним успіхом улаштував показ народної ноші за останні два сторіччя. Праця у Музеї пульсує і може тому немає часу на подавання хронологічних звідомлень до преси. Під осінь плянуємо випуск ,,Музейного Голосу", в якому частіше будуть появлятися вістки про працю Музею в Чікаґо. Заплянований ,,Музейний Голос" має стати успішним контактом із членами Музею і українською громадою, щоб тим дійти до нових успіхів.

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

,,Заграва" знову в Ню Йорку

Реклямa, що попереджувала прибуття цього симпатичного і цінного ансамблю до нас, була цим разом найбільш промовисто доказова, бо сповнена канадських похвал і мистецьких відзначень. І ми радіємо ними не менше самої ,,Заграви". А проте тепер її спектакль залишив по собі, на жаль, може дещо блідіше враження, як звичайно. І то не так з вини акторів, бо їхня гра в цілому, була на бездоганному рівні, тільки радше з підбору виставленого матеріялу. Та бо навіть і фреквенція публіки була тепер скупіша; не знати чи то з приводу Свята Матері, чи з причини виставленої речі, чи може були, як дехто твердив, зависокі ціни квитків вступу. Адміністрація, що була в руках М. Івасівки, працювала справно.

Отже, дня 10-го травня ц. р., ми побачили на сцені Стайвесант школи, чотири скетчі, під загальним заголовком: ,,Євшан-зілля", творчости аж трьох авторів. Либонь через недогляд у програмці, біля заголовків скетчів, не було прізвищ їхніх авторів. Тому припускаємо, що автором: ,,Асекурації на вершинах", як і ,,Реґабілітації" та ,Євшан-зілля", був неживучий уже Василь Софронів-Левицький. Ікер, як заповіджено зі сцени, написав: ,,На забаву"; не знаємо хто є автором: ,,Пані і Панове, галло!" Чи Софронів чи може Віра Ке? Чому то залишити глядачів у такій непевності?

Чи то була початкова гра чи перше враження, але: ,,Асекурація" випала благенько, бо і гумору там не забагато. Тарас Парченко і Марія Левицька заграли

(Продовження на ст. 3)

Петро Балей

ДЕЩО ПРО ДЕМОКРАТИЧНИЙ РИТУАЛ БЕЗ ПОЛІТИЧНОЇ ДОЦІЛЬНОСТИ

(2)

Політичний скандал завис у повітрі і врешті вийшов поза таборові кордони, коли східняки ДіПі табору в містечку Ганау зажадали від ІРО відділення в окремий від західняків табір. Така ж сама розв'язка назрівала і по інших таборах. Одним із них, де ,,соціяльний" поділ на західняків і східняків спирався на загрозливих пропорціях, був український табір у Реґенсбурзі. Пекуча потреба реорганізації та реформ в тому таборі активізувалася особливо після виїзду тогочасного посадника табору Ярослава Сербина до Канади. Тягар ладнання впав на плечі голови таборової ради, а був ним Василь Футала. Той тягар чисто адміністративної натури не вміщався у нормальні функції голови ради і через те утруднював йому щоденні рішення. (Тут на жаль, мушу вплести свою власну особу, що може викликати у читача підозріння в необ'єктивності цієї сумної розповіді, але на це немає ради.

У реґенсбурзькому таборі жила моя родина і я був приписаний, хоч перебував я більшу частину року в Мюнхені, зв'язаний діяльністю у В-ві ,,Українська Трибуна" на пості одного з директорів від самого початку його існування, тобто від весни 1946 року, коли ще редакція газети, в складі нашого відомого поета, письменника і гумориста Богдана Нижанківського і покійного вже Зенона Тарнавського, готувала до друку перше число в моєму однокімнатному приміщенні при Тенґштрассе.

При цій нагоді мушу відзначити заслуги двох інших директорів, без досвіду яких — жертвенної праці та винахідливости — те видавництво не проіснувало б одного місяця: Ярослав Клим — відповідальний за видавничу політику і технічно-друкарські справи, і покійний вже Дмитро Баглай в ділянці постачання, особливо паперу, що на той час вимагало неабиякого хисту і знання ринку. Зв'язковим до окупаційної американської влади і ліцензентом був Василь Пасічняк, співробітник у редакції.)

У тих, хто знав Футалу, голову таборової ради ДіПі табору в Реґенсбурзі, він залишив світлу пам'ять не тільки як патріот, але й як політично зрілий суспільник з великим відчуттям політичної доцільности в назріваючих ситуаціях. Слідкуючи за провідною думкою у кількох моїх статтях на шпальтах ,,Української Трибуни", що торкалися нашої внутрішньо-політичної анархії, Футала набрав переконання, що на пості коменданта табору я міг би сприяти збереженню єдности і соборности тієї ,,республіки". Йому вдалося переконати більшість у раді й мені запропоновано пост посадника.

Після перших галасливих і бурхливих зустрічей з опозиційною партією ,,східняків", стосунки між таборовою управою і проводом опозиції почали укладатися у парляментарні норми і то завдяки терпеливости, тактові та вирозумілости голови опозиції інж. Олеся Панченка, з яким ми й посьогодні залишилися у приятельських стосунках. Коротко — протягом не цілих двох місяців нам удалося зліквідувати загрозливу тріщину в українському соборництві Реґенсбурзького Табору ДіПі практичними засобами компромісів у наболілих питаннях.

Підкреслюю: усе це могло статися завдяки політичній зрілості і тактові в рішення суспільного характеру, що їх посідав Василь Футала, не маючи ні великих політичних амбіцій ні високої освіти.

• • •

Сьогодні нам навіть не під силу уявити собі того величезного зусилля й посвяти нашої зарібкової еміґрації на просторах Північної Америки, щоб від піонерських часів і ,,рутенських" початків стихійного гону до організаційних форм громадського життя, почерез наступні зусилля піонерських нащадків дійти до повного вияву своєї громадської зрілости і національної свідомости, що її ми бачимо в діяльності Українського Народного Комітету, і згодом до широко і свідомо закроєної праці Українського Конґресового Комітету Америки в обороні ідеалів і стремлінь своїх братів на українських землях.

Підкреслюю: коріння всеукраїнської громадської інституції, якою став Український Конґресовий Комітет з різнорідністю як громадсько-організаційних і культурно-освітніх завдань, так і політичної ініціятиви в інтересі стремлінь цілого українського народу, кільчилися не в політично зрілих та освічених прошарках рідного нам етносу, а серед найменше освіченого селянсько-робітничого елементу, який керувався в своїй організаційній праці радше здоровим інстинктом, ніж свідомістю своєї історичної ролі.

І ось, після Другої світової війни, нахлинула велика хвиля нової еміґрації. У своїй масі вона не мала зарібкового характеру, але загальнополітичний, бо складалася з людей, яким під поновною окупацією московсько-совєтського режиму загрожували найтяжчі переслідування. І здавалося, що з прибуттям тієї політично-зрілої" еміґрації настануть світлі часи, настане ренесанс у всіх громадських інституціях американських українців... Хто слідкував за розвитком подій, хоч би тільки на форумі УККА, той знає, як ті початкові надії завели, а тому, хто не слідкував, поручаю перечитати дуже уважно статтю д-ра Бориса Андрієвського, колишнього голови Політичної Ради еміґраційної ОУН під проводом Степана Бандери.

Стаття ця була написана ще в 1956 році, але, на жаль опублікована в ,,Свободі" щойно після злощасного XIII Конґресу УККА у Філядельфії. Як сучасник, співучасник і безпосередній свідок подій і випадків, що стали предметом критичних помічень і висновків д-ра Бориса Андрієвського, можу з чистою совістю потвердити правдивість його помічень і правильність висновків.

(Продовження буде)

ЗСА продаватимуть...

(*Продовження зі стор. 1*)

цій з так званих соціялістичних країн, а тепер до портів Нікараґуа прибувають совєтські кораблі зі засекреченим вантажем. Всі дані вказують на те, що йдеться про транспорти зброї, а між іншим також танків типу Т-55. Цей тип танка добре пристосований до умов Середньої Америки. Одначе дотепер середньоамериканські республіки фактично не вживали цього рода важкої зброї з огляду на обмеженість їхніх конфліктів та малі збройні сили.

Нікараґуа розбудувала й утримує під зброєю не лише найсильнішу збройну силу в середній Америці, але її збройна сила перевищає зсумовану збройну силу всіх країн її обширу. Така розбудова збройних сил аж ніяк не оправдана оборонними мотивами й тому сусіди Нікараґуа враховують можливість інших плянів сучасного керівництва Нікараґуа та його кубинських і совєтських протекторів.

В тій новій ситуації зовсім оправданим є намагання Венесуелі дозброїти себе, щоб бути приготованим на всякий випадок. Уряд Венесуелі звернувся до Уряду ЗСА з проханням продати йому значне число модерної зброї, а головно коло 20 літаків типу Ф-16. Венесуельське летунство вже випробувало ті літаки й ствердило їхню добру пристосованість до потреб і умов Венесуелі. ЗСА дотепер не продавали цього рода зброї середньоамериканським країнам, але у випадку Венесуелі рішили це зробити.

Компетентні чинники прихилилися до тієї справи й у найближчих днях буде видане екзекутивне доручення перевести цю справу. Сучасний уряд Венесуелі співпрацює з Вашінгтоном і співучасничає в несенні допомоги урядові Ель Сальвадору.

СИЛЬНІ БУРІ І ТОРНАДА навістили Денвер і околиці та нанесли страшні спустошення. Біля 30 осіб були поранені, а шкоди обраховують на мільйони долярів. Поліційні чинники однак висловили турботу і рівночасно пересторогу, що несовісні особняки використовують природне нещастя і займаються грабунками підприємств і приватних домів. Посадник Денверу дав зарядження поліції загострити контролю непевних елементів, арештувати кожного приловленого на крадежі, щоб пізніше можна було його поставити під суд справедливости. У випадку збройного нападу поліція має право вживати зброю.

Кобзарський табір

Цьогорічний табір гри на бандурі відбудеться на оселі „Всіх святих" української православної церкви в Емлентоні, Пенсильванія, під патронатом Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка.

Курс гри на бандурі з цікавою та поширеною програмою відбудеться на чудовій та гарно устаткованій оселі „Всіх святих" (годину їзди на схід від Янгставн, Огайо), від 16-го до 30-го серпня. У програму табору включено групові та індивідуальні лекції гри на бандурі. Учасники будуть поділені на групи. Вечорами відбуватимуться ансамблеві та хорові заняття під керівництвом досвідчених диригентів. На додаток під час табору будуть виклади на такі музично-кобзарські теми: думи, історія кобзарства, способи гри на бандурі, розвиток бандури, західня та українська музика. Для заавансованих будуть курси інструкторства та диригентури.

Всі виклади та навчання будуть подані досвідченими інструкторами, членами Капелі Бандуристів ім . Т. Шевченка. Кінцевий виступ влаштується для батьків та гостей на закінчення табору. Решта вільного часу буде для розваги під опікою таборового проводу. Буде час на спорт та різні розваги. Наголошуватиметься вживання української мови.

Ця оселя, колишня УМСА, розкішно розположена на 95 акрах соснового лісу на березі річки Алеґені. Учасники житимуть у 8 кабінах з окремими чистими лазничками. Оселя „Всіх святих" центрально положена приблизно 5-7 годин їзди від міст: Ню Йорк, Філядельфія, Детройт, Торонто та Вашінгтон.

Мусимо обмежити число учасників. Усі зголошення мають бути отримані до 21-го липня 1981 року. Учасники мають бути 14 років і старші, вміти читати ноти та мати власну бандуру (бажано чернігівську). Приймаємо учасників лише на два тижні. Можемо подати адресу для придбання бандур. За додатковими інформаціями та аплікацією слід звертатись на адресу: Taras Mahlay, 4403 Tamarack Dr., Parma, Ohio 44134, tel.: (216) 843-8353.

Москва критикує...

(*Продовження зі стор. 1*)

що теперішні керівники вважають т.зв. форум в Катовицях за „реакційний" і навіть такий скрайній комуніст, як Стефан Ольшовскі відсепарував себе від цього „форуму" і заявив, що він не має нічого спільного з людьми, які його організували.

Також газета „Життє Варшави" опублікувала становище спілки польських письменників у якому говориться, що реалізація постанов партійного форуму довела б до підірвання основ соціялістичної системи в Польщі

Деякі політичні аналітики вважають, що така радикальна атака на керівників польської компартії має на меті заставити Політбюро до більш рішучої акції для зломання спротиву польського народу.

Вміжчасі стало відомим, що Політбюро Польської Об'єднаної Робітничої (комуністичної) партії і в майбутньому продовжуватиме йти дорогою реформ і лібералізації системи, бо такий курс підтримують приблизно 80 відсотків всього членства компартії. Очевидно, Кремль робитиме всякі старання, щоб до голосу прийшли радикальні елементи,

доказом чого є катовицький форум і його розголос совєтськими засобами масової інформації, але політичні спостерігачі і аналітики не сумніваються, що партійний з'їзд в липні п.р. затвердить теперішню плятформу компартії. Боротьба в комуністичній партії Польщі ра ще поглиблюється, а деяка преса розпочала вже навіть атаки на самого Каню, теперішнього генерального секретаря ПОРП

В ПІВНІЧНІЙ ЧАСТИНІ острова Срі Лянка (колись Цейльон) заведено надзвичайний стан, причиною якого були заворушення на тих теренах, яких місцеве населення виявило своє бажання відлучитися від республіки Срі Лянка й бути прилученим до Індії. Ідеться про меншість, яка називається тамілі. Вона говорить гіндуською мовою і у великій мірі визнає релігію гінду, вважаючи себе частиною народу Індії . Решта населення Срі Лянка будисти.

Іспити з української мови

Комісія при Шкільній Раді УККА, яка займається підготовою іспитів з української мови на стейтові кредити для учнів середніх шкіл у стейті Ню Йорк, доводить до відома учнів та учителів шкіл українознавства, що цьогорічні іспити є запляновані на 8:30 годину ранку в п'ятницю, 19-го червня.

Учні, які бажали б отримати за знання української мови три кредити, подібно, як вони дістають за знання інших чужих мов, повинні скласти підготовані комісією іспити в одній із п'яти середніх шкіл, які затвердив департамент освіти стейту Ню Йорк ці іспити проводити. Цими школами є: Ґілдирленд біля Олбані, Пенфілд біля Рочестеру, Риверсайд у Боффало, Академія св.Юра в Ню Йорку та Крищен Бродерс Академія в Сиракюзах.

Учні цих шкіл будуть допущені до іспитів із української мови, якщо вони зголосять свої бажання наперед до голови відділу чужоземних мов у цих школах.

Учні інших середніх також мають можливість складати іспити з української мови в одній із вищезгаданих шкіл, але для цього потрібна згода директора школи, де ці іспити проводяться. Цю згоду учень може отримати лише за посередництвом директора школи, яку відвідує даний учень

Формат цьогорічного іспиту з української мови, подібно як і формат іспитів із інших чужих мо, змінено лише в одній частині. Натомість формат трьох інших частин подібний до формату іспитів із попередніх років. У загальному учні шкіл українознавства, які розуміють українську мову та вміють читати й писати, не матимуть труднощів скласти цей іспит з високою оцінкою, бо іспит не є тяжким.

Бажаючим отримати додаткові інформації про стейтові іспити з української мови злід звертатися письмово чи телефонічно на адресу: Michael Heretz, 16 Venezio Ave, Albany, N.Y. 12203. Tel (518) 456-2119.

Ідея отримувати стейтові кредити за знання мови, яку нормально не вивчається у середніх школах, знаходить щораз більше зацікавлення між етнічними групами в стейті Ню Йорк. Коли в 1976 році було визнано лише три мови департментом освіти — гебрейську, грецьку і українську, — то останніми роками він додав до цього списку китайську, корейску, польську і російську мови, звичайно, завдяки заходам проводів цих етнічних груп.

З жалем треба ствердити, що поміж вищезгаданими етнічними групами українці виявляють дуже мале зацікавлення своєю мовою. Коли іспити з китайської мови бере щорічно біля 1,500 учнів, з корейської — біля 800 учнів, з грецької — біля — 500 учнів, то іспити з української мови бере заледве 70 учнів. Ці числа є дуже вимовні — вони свідчать, як перед офіційними чинниками, так і серед етнічних груп, з якою повагою різні етнічні групи ставляться до своїх мов.

Голова комісії іспитів
Михайло Герець

Помер Геррі Косовський

Вилмингтон, Дел. (М.К.)- У суботу, 16-го травня цього року, після довгої хвороби, помер тут на 86 році життя Герри Косовський.

Св.п. Г.Косовський народився в Україні, до ЗСА приїхав у 1913 році і відразу включився в українське громадське життя, у Вилмингтоні.

Він був одним із основників української православної церкви свв. Петра і Павла, що знаходиться тепер в Голлі Овк, і згодом став почесним досмертним тростистом цієї церкви. Покійний був довголітнім членом 247 -го Відділу Українського Народного Союзу у Вилмингтоні.

Св.п. Косовський залишив у глибокому смутку чотирьох синів: Геррі, Мичел, Майкел і Джеймс та трьох доньок Ольгу, Джені та Дороті; шістьох онуків, чотирьох правнуків та брата в Україні.

Св.п. Косовського поховано на цвинтарі Лон Крофт у Линвулі, Па.

Родина покійного просить замість квітів давати дари на церкву свв. Петра її Павла.

„Земля..."

(*Продовження зі стор. 2*)

Ніхто не тягає за приватне господарство. За город, сад, худобу на господарстві власник платить сорок рублів забезпечення річно. І більш нічого." А колись накладали „податок на кожну деревину",-як каже вона.

Шістдесят кілька років треба було проклятим, щоб додуматися до того, що кожен селянин знав від свого батька, діда, що кожен незасліплений „ученням марксизму-ленінізму" бачив довкола себе на кожному кроці. Та яка довга дорога була до пізнання цього і скільки жертв упало на ній!

Сьогодні „мудра партія" мріє, щоб відроджувалося село. І Капітоліна представляє рожево, як повертаються „переселенці" з міст до сіл: „Життя будується. Творяться передумови. Всіх, які бажають (повернутися в село), не можуть прийняти — попит перевищує продажу. Покищо — це не потік, а малий ручаєць тече з поворотом у село, але він уже пробив собі русло..."

Так життя і людина перемогли комуну. Несусвітню доктрину і запаморочених людей. Та це ще не кінець. Так само є на кожному відтинку. Та й на відтинку агрикультури ще прийдуть важкі дні боротьби з мертвородженою доктриною і її бездушними носіями. Але людина буде робити своє. Буде змагатися, буде терпіти, буде зазнавати й відбивати удари і буде просуватися вперед. Кожен її крок вперед є кроком відступу комуни. А боротьба в селі і за село є тільки один з відтинків, який характеризує цілість. Большевизм пограбував селянина, зруйнував село — шпихлір, який кормив цілий народ і тим виявив свою життєву непридатність. Але він так само потоптав народи й знищив їхню творчість, знищив людину і її гідність і тепер все те приходиться відбивати. Процес відбивання, як бачимо на прикладі села, вже почався.

„Заграва"...

(*Продовження зі стор. 2*)

задовільно, Володимир Довганюк дещо краще.

„На забаву" вдалось Ікерові. Особливого блиску цьому скетчові додало знамените відтворення жіночої ролі Лілею Лозинською. Де вони її взяли? Бо темперамент, верва, самопевність, природність і мова її, імпонували. Цей виступ був найяснішим моментом цілої імпрези. О. Стельмахович доповнював діялог із цією своєю химерною і такою жіночою дружиною.

Знана нам актриса Ніна Тарновецька, деклямувала свій монолог (чи це теж скетч?): „Пані і панове, галло!" досвідчено і цікаво, проте гумор, чийого авторства він і не був би, своєю псевдо веселою поверховністю не дуже то переконував і розсмішував людей.

„Реґабілітація" була дещо багатіша на крижаний гумор. У головній ролі безробітного еміґранта, виступив режисер театру, Юрій Бельський, а в побічних, Довганюк і Стельмахович. Добре випали світлотіні заграння Бельським подвійного характеру, безробітного, злиденного еміґранта та погрозливого і небезпечного ґанґстера.

Та дійсний гумор появився на сцені щойно після перерви, в довшім одноактовім скетчі: „Євшан-зілля". Довганюк у головній ролі власника першої української національної лазні, Оникія Голоблі, був хребтом всього лицедійства. До нього бо, як бизнесмена, що має лазню в Торонто, хоч він її щойно відкриває, прибувають одні за одними представники різних, українських організацій, щоб видістати від нього грошові датки на їхні товариства.

Голобля у першім моменті вважає їх усіх за своїх клієнтів, що прийшли купатися. Із цього непорозуміння і розчарування повстає блудне коло і сценічна суматоха повна справжнього гумору.

Крім Довганюка, всі інші виконавці ролей, як: його жінка — М. Левицька, редактор — О. Стельмахович, пан із Шпитального товариства — А. Ільків, пані з Цвинтарного т-ва опіки над немовлятами і старцями — О. Микитенко,

пластун — М. Ніновський, сумівець — М. Сенькусь і поліцай — Т. Парченко, створили своєю свобідною грою барвисте мереживо доброго настрою і природного гумору. Слухачі потвердили це своїм щирим сміхом і розбавленням, а в закінченні вдячними оплесками.

Квіти для „Заграви" піднесено від студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької, і вона сама дякувала ансамблеві за виставу та побажала успіху в дальшій праці. Від театру промовив теперішній його голова В. Довганюк, подякувавши нюйоркчанам за прибуття до театру, причиняючись тим до успіху імпрези.

Сподіваємось унезабарі побачити і почути знову цей наш активний і справжній театральний колектив.

Теодор Терен-Юськів

ГОДИНА УКРАЇНСЬКИХ МЕЛЬОДІЙ
РАДІО-ТЕЛЕПЕРЕДАЧА
РОМАНА МАРИНОВИЧА
Українське Село, С. Бавнд Брук, Н. Дж.
Неділі: 7-го і 14-го червня 1981 р.
від год. 12-ої вполудне
2 ТЕЛЕВІЗІЙНІ ФЕСТИНИ-ПІКНІКИ
Грає відома оркестра **„Коломийка"**
п-і Шкварко
Вступ: $4.00. $3.00 для молоді і емеритів
До ласкавої численної участи ВШ. Громадянство запрошує
Роман Маринович, *керівник програм*

Управа Української Спортової Централі Америки і Канади — Схід

повідомляє, що

ДЕСЯТІ УКРАЇНСЬКІ СПОРТОВІ ІГРИЩА МОЛОДІ (УСІМ — 1981)

відбудуться

в днях 27-28 червня 1981 року
на Оселі СУМ-А в Елленвілл, Ню Йорк

ПРОГРАМА ІГРИЩ:

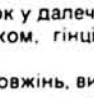
Субота, 27-го червня 1981 р.

Год. 8:00-9:00 — Реєстрація і розміщення учасників.
Год. 9:30-10:00 — Офіційне відкриття Ігрищ.
Год. 10:00 — Початок змагань.
Год. 10:-3:00 — Легкоатлетика — юначки й юнаки.
Відбиванкові першенства УСЦАК-Схід (чол. і жін. груп)
Копаний м'яч на горішній площі.
Год. 3:00-8:00 — Копаний м'яч — юнаків.
Відбиванкові першенства юначок і юнаків.
Год. 8:00-9:00 — Вечеря.
Год. 9:00-12:00 — Товариський вечір.
Год. 12:00 — Нічна тиша.

Неділя, 28-го червня 1981 р.

Год. 7:00 рано — Вставання.
Год. 8:00-9:00— Снідання.
Год. 9:00-10:00 — Богослуження.
Год. 10:00-1:00 — Фінали: легкоатлетики : юнаки й юначки.
Відбиванки — груп чоловіків і жінок.
Год. 1:00-3:00 — Фінали: копаного м'яча — юнаків.
Відбиванка — юначок й юнаків.
Год. 3:00 — Закриття Ігрищ, вручення нагород.

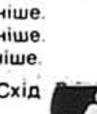
РОДИ ЗМАГАНЬ та ВІКОВІ ГРУПИ

Легкоатлетика:

а. Юнаки й юначки — 11-14 років, включно.
Конкуренції: біг 60 м., скок у довжінь, скок у височінь, стусан кулею (8 ф. юнаки, 6 ф. юначки), гінці — 4 x 60 метрів.
б. Юнаки й юначки — 15-18 років, включно.
Юнаки: біг 100 м., 400 м., 800 м., 1500 м., скок у далечінь, височінь, стусан кулею (12 ф.), мет диском, гінці — 4 x 100 м.
Юначки: біг 100 м., гінці — 4 x 60 м., скок в довжінь, височінь, стусан кулею (8 ф.).

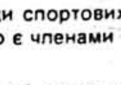
КОПАНИЙ М'ЯЧ

Групи:

а. До 12-ти років — народжені 1969 року і пізніше.
б. До 14-ти років — народжені 1967 року і пізніше.
в. До 16-ти років — народжені 1965 року і пізніше.
г. До 18-ти років — народжені 1962 року і пізніше.

ВІДБИВАНКОВІ ПЕРШОСТІ УСЦАК-Схід

а. Жіночі дружини.
б. Чоловічі дружини.
в. Юначки й юнаки до 18-ти років життя, включно.

- Вичерпні інформації вже одержали Проводи спортових Товариств і Молодечих Організацій, що є членами УСЦАК-Схід.
- Управа УСЦАК-Схід оцим закликає усі існуючі спортові Товариства, Клюби і Молодечі Організації, що плекають спорт, до якнайчисленнішої участи в цьогорічних Ігрищах, що проходитимуть під кличем: *„За правду, за волю України"* і є присвячені *70-ти річчю СТ „Україна" — Львів.*
- Зголошення на Ігрища, разом з оплатою, приймається **до дня 20-го червня 1981 року.** Спізнені, після тієї дати — зголошення не будуть прийняті.

ЗА ПРОВІД ІГРИЩ:

МИРОН СТЕБЕЛЬСЬКИЙ *(голова)*
ІГОР СОХАН *(провідник Ігрищ)*

ЛЮДМИЛА МОРОЗОВА
і
ЯРОСЛАВ ВИЖНИЦЬКИЙ
запрошують на відкриття їх спільної
ВИСТАВКИ ОБРАЗІВ
яке відбудеться
в суботу, 13-го червня 1981 р., о год. 6-ій по пол. в залі собору Св. Софії
6250 — 12-та Авеню, МОНТРЕАЛЬ, КВІБЕК, КАНАДА
Виставка буде відкрита лише в суботу, 13-го червня від 6-9 год. веч.,
і в неділю, 14-го червня, від 10-2-ої по пол.
Виставку відкриє **ОРЕСТ ПАВЛІВ**

ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ
70-ліття Спортового Товариства „УКРАЇНА" — Львів
влаштовує
ЮВІЛЕЙНЕ СПОРТОВЕ СВЯТО
в днях 20-го і 21-го червня 1981 р.
з участю спортових клюбів: **„Україна"** *— Торонто,* **„Україна"** *— Монтреаль,* **„Чорноморська Січ"** *— Нюарк,* **„Леви"** *— Чікаґо,* **„Леви"** *— Філядельфія,* **„Львів"** *— Клівеленд,* **„Черник"** *— Детройт,* **СТ** *— Рочестер,* **УСК** *— Ню Йорк,* **„Тризуб"** *— Філядельфія* **та молодечі організації Пласт, СУМ і ОДУМ.**

ПРОГРАМА

Субота, 20-го червня

Год. 11:00 — Відкриття на посілості Тризуба в Горшем.
Год. 11:30 — 5:00 — Відбиванкові турніри жіночих і чоловічих дружин.
Год. 7:00 — ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ в залі школи св. Йосафата при Дітман і Дистон вул. на Френкфорді.
Год. 10:00 — ЗАБАВА, гратиме оркестра „ЧЕРВОНА КАЛИНА".

Неділя, 21-го червня

Год. 10:00 — ПОЛЬОВА СЛУЖБА БОЖА на посілості Тризуба в Горшем.
Год. 11:30 — Піднесення прапорів і дефіляда.
Год. 12:00 — Футбольні змагання:
а) Олдбої СТ „Україна" — Львів — Олдбої Америки й Канади
б) УСТ „Чорноморська Січ" — УСО Тризуб
в) Олдбої СТ „Україна" — Торонто — Олдбої УСО „Тризуб"

В ОБИДВОХ ДНЯХ РОЗВАГОВА ЧАСТИНА НА ПОСІЛОСТІ „ТРИЗУБА" — ПІКНІК

На посілість „Тризуба" при Кавнті Лейн і Льовер Стейт Рд в Горшем їхати: дорогою 309 на північ і скінчивши експресвей на першому світлі на право і ще дві милі дорогою Льовер Стейт Рд.,
або дорогою 611 і за летовищем у Віллсов Ґров на першому світлі на ліво і ще дві милі дорогою Кавнті Лайн.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. Федора Павловича Бульбенка
відданого члена Фундації УВАН у США
склали пожертви на Академію:

40.00 дол. — О. Соловей;
25.00 дол. — Л. Марголіна-Гансен;
по 20.00 дол. — І. Гаєвський, Ю. і О. Ломацькі, Г. і Д. Шібер;
по 10.00 дол. — М. Дубровська, Т. Іванівська.

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшов від нас у Вічність,
дня 13-го травня 1981 року
наш Найдорожчий
ЧОЛОВІК, БАТЬКО, ДІДО
бл. п.
Інж. ІВАН ЧИЖ

Почуваємося до обов'язку цією дорогою скласти найщирішу подяку Усім, за вислови співчуття та численну участь у похоронних обрядах.

Дякуємо о. Парохові церкви св. Архистратига Михаїла у Дженкінтавн, Філядельфія, о. мітратові Зенонові Злочовському за похоронні відправи і дуже теплу промову на Заупокійній Службі Божій.

Невимовно вдячні Приятелям, Знайомим, Сусідам та Колеґам по праці Покійного, за участь у Парастасі, і Тим, що прибули на похорон, щоб відпровадити Покійного в Його останню дорогу; тим Товаришам, що приїхали навіть з далеких сторін.

Дякуємо п. Іларіонові Мазепі за надзвичайно щиру і зворушливу промову на Парастасі.

Щира подяка п. Євгенові Левицькому за зворушливе слово над могилою, а панам Теодорові Крочакові, Євгенові Фаріонові, Володимирові Шашаровському, Іванові Крихові, Василеві Кострицькому та другові по праці Вілі Лабідасові за дуже теплі слова на поминках.

З глибини серця дякуємо теж Сестрицтву св. Анни при парафії св. Архистратига Михаїла за приготовання тризни.

Дякуємо похоронному заведенню п-ва Насевичів за зразкове переведення похорону та допомогу в усіх формальностях зв'язаних з похороном.

Дякуємо теж за пожертви на Святі Літургії за спокій душі бл. п. Івана і за датки зложені на побудову храму св. архистратига Михаїла у Дженкінтавн, Пенсильвенія.

Нехай Всемогучий Бог винагородить всіх Вас сторицею.

ЕМІЛІЯ ЧИЖ — дружина
МАРТА — дочка
ХРИСТИНА РЕЙМАН — дочка з чоловіком і дочкою
МАРІЯ МАН — дочка з чоловіком і сином

В ПЕРШУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п.
Д-ра БОГДАНА КАРАНОВИЧА
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в церкві св. Івана Хрестителя
в Нюарку, Н. Дж.
в понеділок, 8-го червня 1981 року,
о год. 9-ій ранку.

ДРУЖИНА з РОДИНОЮ

ВБИВЦЯ СЕНАТОРА РОБЕРТА КЕННЕДІ Сірхан Б. Сірхан, засуджений на досмертну в'язницю, може вийти на волю у вересні 1984 року, згідно з в'язничим правом. Така перспектива дещо затурбувала прокуратора в Лос Анделесі Леррі Ґреппа, який вважає, що політичне вбивство не можна порівнювати із звичайним вбивством.

ВЕЛИКА ЗНИЖКА ЦІН НА
ФУТРА і КОЖУХИ

Деякі минулорічні фасони нижче ціни продукції.
Рівночасно поручаємо чудові футра з мінків, куртки з лисів та інших шляхетних шкір.
Кожухи нашої продукції шиті з найліпших шкір еспанських, французьких, арґентинських й американських. Виконуємо всі направи і чищення футер.
На місці можна набути імітації кожухів, мінків, джінсові матеріяли і. т. д.

GOLTEX CO. 20 First Ave. N.Y C., N.Y.
Tel.: (212) 533-7236
Відкрито 7 днів у тижні, від 10-6-ої веч.

Шукаєте за другим прибутком?

Станьте ОРГАНІЗАТОРОМ УНСоюзу

НА ПОВНИЙ ЧАС, АБО НА КІЛЬКА ГОДИН.

Можете починати свою кар'єру, організуючи спершу свою родину і приятелів.

За інформаціями пишіть до:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
30 Montgomery St. • Jersey City, N.J. 07302
Atten: Organizing Dept.

або телефонуйте: (201) 451-2200 (Collect)
або (212) 227-5250

УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

„САМОПОМІЧ"

у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.
4814 N. Broad Street
Phone: GL 58770

Високопроцентові дивіденди від звичайних ощадностей:

до 2,000.00 дол. **6.5%**
понад 2,000.00 дол. **7.0%**
Дивіденди нараховується що 3 місяці

Крім того: на 6 місячних сертифікарах платить 0.25% більше як комерційні банки

Крім того: на 30 місячних сертифікарах платить 0.25% більше як комерційні банки

Крім того: видає членам-щадникам **безкоштовно житьові асекураційні поліси до $3,000.00.**

Низькопроцентові позички на всі потреби як:

Купно й направа домів, купно землі, будівельні, автові, на весілля, вакації, персональні й т. п.

Всі позички (крім морґеджових) **безкоштовно** асекуровані до 10,000.00 дол. На випадок смерти, або нездібности до праці, довг сплачує асекураційна компанія.

КРЕДИТІВКА — це банк, де можете полагодити всі свої фінансові проблеми.

За підтримку...

(Продовження зі стор. 2)

Довіряючи власним силам і українській громаді, хочемо дійти до нових досягнень. Добудова, або побудова нового будинку, на приміщення музейної збірки, є конечна, і Управа вже застановляється над цією справою. На цю ціль уже вплинуло 10,000 долярів. (Небагато, але треба від чогось зачинати).

Недавно я познайомився із назвою одного із наших старших Музеїв у Европі. Ця назва вказує дуже чітко на ролю не тільки цього Музею у Празі, але також Музеїв у діяспорі. Ця назва звучить: Музей Визвольної Боротьби. Ціль його — збирання пам'яток, що тісно пов'язані з визвольною боротьбою до відродження державности і продовження цієї боротьби, тільки іншими засобами. Колись хоробрі борці України вибороювали державність мечем і крісом, а ми продовжуємо цю боротьбу мирною дорогою із допомогою музейних експонатів. Музейні експонати показують відвідувачам наглядно, що ми є великим народом зі своєю історією, культурою, побутом, великими постатями наукового, церковного, військового та мистецького характеру і тому заслуговуємо і маємо право засідати „у вільних народів колі".

В Україні справу музеїв зовсім не занедбано. Вправді, Україна покрита доволі густою сіткою музеїв, але їхня роля — цілком протилежня до наших музеїв на поселеннях. Музеї в Україні є на услугах партії й служать як засіб до злиття „братніх народів" — в один народ. Там промовчується або представляється нас і славне минуле України у кривому дзеркалі, а майбутнє ховається цілковито за зводливим кличем „возз'єднання", бо Україна має цілком зникнути із сцени історії і зі сцени самобутнього існування.

Зовсім інакше призначення й ролю сповнюють у вільному світі усі Українські музеї без огляду на їх величину і вік. Усі вони сповняють ролю культурно-виховних амбасад і то дуже успішно. Наші Музеї, своїми типового характеру — експонатами, книжками, часописами, журналами та різними прецінними архівними матеріялами, не дозволяють молоді забути про її коріння про наше славне минуле, про прекрасне народне мистецтво і, закликають цю молодь до піднесення національної свідомости та крокування до державного відродження України. Українські Музеї освідомлюють про українську проблему тих, хто про Україну знає мало, або й нічого не знає.

Українські Музеї — це скарбниці відвічних багатств українського національного буття, з якого, як із життєдайного джерела, тече цілюща вода, що зберігає нас від національної атрофії, а яка вдихає в нас віру у вічність непоборного життя українського народу. Музеї — це скарбниця духової й матеріяльної культури народу. Тому дорожім й підтримуймо наші Музеї морально і матеріяльно, бо їхнє призначення і роля є тісно пов'язані з буттям українського народу і прямуванням до відродження нашої державности.

Зовсім добре можна собі уявити, як вбого — духово і культурно, ми виглядали б перед іншими народами без оцих кількох музеїв на терені Америки.

В ОДНІЙ З ШКІЛ Беоґраду, Югославія, учні почали усувати зі своїх шкільних мундурів нашивки в честь покійного маршала Тіта. В часі слідства в цій справі деякі діти подали за причину цього вчинку, що вони це зробили під впливом лекцій релігії, які мав католицький священик о. Венцесляв Куюндзіц. Арештований священик заперечив свою провину і намір викликати такі наслідки. Не зважаючи на це, його поставлено під суд. На суді він знову консеквентно заперечував свою вину, але, не зважаючи на це, суд засудив його на 50 днів тюрми. Засуджено його за „зневагу провідної особи", що є каране законом Югославії.

MAKAR'S JEWELRY

STORE & SHOP
823 Sanford Ave. ■ Newark, N.J. 07106
(201) 374-7787

- Виготовляємо на замовлення всі вироби з біжутерії з 14 і 18 кт. золота, срібла та емалії за нашими або власними зразками.
- Великий вибір тризубів різної величини та різні моделі.
- Приймаємо замовлення гуртові від крамниць та індивідуальні.

ЦІНИ ДУЖЕ ПОМІРКОВАНІ — В середу закрито.

КОЛИ ХОЧЕТЕ ВИСЛАТИ

ПОСИЛКУ-ДАРУНОК ДО СССР

ПОКОРИСТУЙТЕСЬ ПОСЛУГАМИ ШИРОКОВІДОМОЇ ВСІМ ФІРМИ

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(Licensed by Vneshposyltorg)

EXECUTIVE OFFICE
1776 BROADWAY NEW YORK, N.Y. 10019 Tel.: 581-6590 і 581-7729

Вислані тільки через наші відділи посилки доставляється на призначену адресу в найкоротшому часі. Достава посилок ґарантована. Належне мито оплачується тут у наших крамницях і відборець НЕ ПЛАТИТЬ НІЧОГО. При конторах фірми є склади з різними одяговими товарами, харчовими продуктами, скірами на обуву і т. п. по дуже низьких цінах.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC
За додатковими інформаціями, звертайтеся до головного бюра, або до одного з наших відділів.
Відділи відчинені щоденно від 9 год. ранку до 6 вечора.
По суботах і неділях від 9 ранку до 4 по пол.

НАШІ ВІДДІЛИ:

CHESTER, Pa. 19013 — 2819 W 3rd Street	(215) 497-2382
BROOKLYN, N.Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	633-0090
NEW YORK, N.Y. 10003 — 78 Second Avenue	OR 4-1540
NEW YORK, N.Y. 10003 — 324 East 9th Street	(212) 475-7430
SOUTH RIVER, N.J. — 41 Whitehead Avenue	CL 7-6320
PHILADELPHIA, Pa. 19123 — 1013 N. Marshall Street	(215) WA 5-8876
ALLENTOWN, Pa. 126 Tilghman Street	HE 5-1654
LOS ANGELES 4, Cal. — 159 So. Vermont Avenue	DU 5-6550
CHICAGO 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	HU 6-2818
CHICAGO, Ill. 60629 — 2608 West 69th Street	(312) WA 5-2787
CHICAGO, Ill. 60605 — 1855 W. 47th Street	FR 6-6755
BALTIMORE, Md. 21231 — 1828 Fleet Street	DI 2-4240
DETROIT 12, Mich. — 11601 Jos. Campau Avenue	365-6780
RAHWAY, N.J. — 47 E. Milton Avenue	381-8800
SYRACUSE, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
CLEVELAND, Ohio 44134 — 5689 State Rd.	(216) 845-6078
HAMTRAMCK, Mich. — 11339 Jos. Campau Avenue	365-6740
BUFFALO 12, N.Y. — 701 Filmore Avenue	TX 5-0700
PHOENIX, Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canyon Hwy	(602) 942-8770
SILVER SPRING, Md. — 1002 Kennebec Avenue	(301) 589-4464
MIAMI BEACH, Fla. 33139 — 1201 — 17th Street	(305) 673-8229
HERKIMER, N.Y. — McKennan Rd	(315) 866-3939

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІНЖ. МИХАЙЛО ГАВРИЛЮК, член УНС Відд. 15 Т-ва „Україна" у Вашінгтоні, помер **6-го листопада 1980 р. на 82-му р. життя. Нар. 1898** р. в Ісиасі, Україна; членом УНС став у 1949 р. Залишив у смутку дружину Марію, сина Ореста з дружиною Анею та дальшу родину в Америці, Канаді, Англії, Австрії та Україні. Похорон відбувся 9-го листопада 1980 р. на цвинтарі Маунт Олівет, у Вашінгтоні, Д. К.

Вічна Йому Пам'ять!
Остап Зинюк, секр.

Д-Р МИХАЙЛО ДАНИЛЮК
На медичні Теми
Лікарський довідник.
Книжка у твердій темно-зеленій обгортці із золотими буквами роботи мистця МИХ. МИХАЛЕВИЧА 336 сторінок
Ціна 7.00 дол.
SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303
Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 5% стейтового податку.

Вступайте в члени УНСоюзу!

Наукова Шевченкознавча Конференція у Ню Йорку

Учасники Наукової Шевченкознавчої Конференції (зліва): д-р Ярослав Падох, проф. Іван Фізер, проф. Богдан Рубчак, Роман Коропецький, д-р Григорій Грабович, Марко Тарнавський і Володимир Гітін.

Наукова конференція, присвячена 120-річчю смерти Тараса Шевченка відбулася тут 2-го травня цього року. Конференцію влаштували Комісія Шевченкознавства Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету, Наукове Товариство імени Шевченка і Українська Вільна Академія ЗСА.

Конференцію відкрив президент Академії проф. Юрій Шевельов. Він сказав, що протягом останніх років українське літературознавство на Заході втратило видатних учених — Миколу Глобенка, Володимира Міяковського і Дмитра Чижевського. Але сьогодні тут бачимо нових молодих літературознавців з новими підходами до вивчення творчости Шевченка.

В минулому шевченкознавство пройшло через кілька етапів. Було романтичне захоплення — перифразування Шевченкової творчости (наприклад, Пантелеймон Куліш, Борис Грінченко); був позитивізм Михайла Драгоманова, епігоном якого був Андрій Річинський; був описовий етап — вивчали рими і епітети в поезіях Шевченка, його мову (Олекса Синявський). Тепер із переходом на нові етапи у вивченні творчости Шевченка не можна забувати старих підходів, треба їх знати. Нині найважливіше — інтерпретація творів Шевченка. Також важливе — вивчення його біографії.

Проф. Шевельов підкреслив, що на сьогоднішній конференції зустрічаються українські літературознавці трьох поколінь. Він сам є з старшої ґенерації; до середньої ґенерації належать професори Іван Фізер, Григорій Грабович і Богдан Рубчак. Аспіранти-літературознавці з Гарвардського університету репрезентують молоде покоління.

Від імени старшого покоління літературознавців професор Шевельов привітав обидва молодші покоління.

Далі з доповіддю „Перспективи шевченкознавства" виступив професор Григорій Грабович, голова новоствореної Комісії Шевченкознавства при Українському Науковому Інституті Гарвардського Університету. Він процитував слова з поезії Ліни Костенко: „Різні бувають естафети". „Для нас відрадно, — сказав Грабович, — що в шевченкознавстві передано естафету молодшим ученим". Тут роботи багато. Шевченко є парадоксальним у багатьох аспектах. Це один із небагатьох поетів, чия творчість опублікована у факсиміле. Складені словники мови Шевченка, опрацьована наукова бібліографія. Але чи повністю розуміємо творчість Шевченка? Сенс багатьох його творів ще не досліджений. Шевченко — це многогранна постать: пробудитель народу й історик. Перед дослідником складність: Шевченко, як письменник і людина. Також складність вивчення суспільства, в якому він жив.

Шевченко різний для різних людей. Для одних він пророк, для інших революційний демократ.

Професор Грабович відзначив, що є два основні підходи до творчості Шевченка: течії секулярні (наукові) і течії сектантські (ідеологічні). Наприклад, Дмитро Донцов був представником другої, ідеологічної течії.

Має бути відповідний ідеологічний підхід. Треба усвідомити складність світу Шевченка: він символічний і закодований. Треба зрозуміти його код, метафоричний сенс.

Сучасне шевченкознавство потребує методології, і тут учені, що перебувають на Заході, мають перевагу над совєтськими шевченкознавцями. Тут нема обов'язкової ідеології, штивної методології.

Професор Ратгерського університету Іван Фізер у своїй доповіді „Закодована наявність загально-романтичних категорій у творчості Шевченка" відзначив, що, хоча Шевченко цікавиться фольклором, народність була лише одним із елементів у його творчості. Він був рівнорядним з іншими поетами-романтиками свого часу, близький до Міцкевича, Пушкіна, Шеллі. Як підкреслював літературознавець Д. Чижевський, творчість Шевченка містить всі атрибути романтизму: персонажі з напруженою емоційністю, божевілля, самогубство, розбійництво, самотність. Для Шевченка характерна тематична різноманітність. Чуже оточення викликало в ньому нав'язливу ідею — батьківщину. Шевченкові пісні і баляди, цей живий зв'язок із нею, він черпав з українського фольклору. Втаємничений в історію і прагнення українського народу Шевченко став його голосом.

Шевченко творив у межах европейської культури, а не всупереч їй. Проте він не був поза часом, як інші романтики. Шевченків романтизм заякорений у дійсності. Він шукав свободу у свободі України.

Професор Іллинойського університету Богдан Рубчак прочитав доповідь: „Периферія і центр образности Шевченка".

На ряді прикладів доповідач показав, що в поезії Шевченка селянська хата виступає наче центр людяности. Образ хати пов'язаний з образом серця. В той же час, панські палати — це наче образ відчуження від людей.

Поет відчував Петербург як ілюзорний центр імперської Росії. Для нього особисто це була периферія, центром була Україна. Шевченко розумів периферійне становище української літератури і центральне становище російської. Він заперечував схиляння перед „салонним" характером російської літератури і сміявся з земляків, що співали про „Парашу радость нашу". Свою лексику Шевченко черпав із духовних творів, творив поезію „центрального характеру".

Після Шевченка українці перенесли в свій центр не тільки літературну творчість, але й історичну роль Шевченка.

Далі були доповіді трьох представників молодшої ґенерації українських літературознавців — докторантів у Гарвардському університеті.

Максим Тарнавський зробив доповідь: „Іронічний рай Шевченка". Доповідач сказав, що іронічні вислови і різноманітна іронія взагалі характерні для Шевченка. Зокрема поет часто іронічно вживає слово „рай". Наприклад у вірші „Якби ви знали, паничі" слово „рай" зустрічається дев'ять разів. Тема вірша — співіснування добра і зла. Природне оточення — це рай, а люди перетворили його на пекло.

Багато іронії в поемі „Кавказ", де теж іронічно згадано рай.

Шевченкове вживання слова рай свідчить про його амбівалентність, тобто конфлікт емоцій у ставленні до певних понять.

Роман Коропецький у доповіді про структуру „Псалмів Давидових" нагадав, що Шевченко писав у „Щоденнику", що якби не Біблія, то не було б чого читати. З Псалтирем Шевченко був добре обізнаний ще з часів науки у дяка.

Ставлення Шевченка до Біблії складне, з долею скептицизму, і совєтські вчені намагаються довести нерелігійність Шевченка.

Псалми мали вплив на Шевченкову творчість. Наприклад, більшість поезій з циклу „Три літа" несуть сліди псалмів.

Доповідач запропонував свою інтерпретацію — чому Шевченко вибирав певні Давидові псалми. На його думку, Шевченко вибирав псалми, де були теми соціяльної несправедливости. У Псалмах I і LII — протиставлення добра і зла. Псалом XCIII — зображення конкретного зла. Слово „лихий" символізує у Шевченка національне і соціяльне зло. У Псалмі XLIII протиставлені „ми" і „вороги". „Ми" — народ, а „у них" — зло.

Псалм CXLIX — заключний. Тут — знищення царів. Акт очищення робиться людьми во ім'я Бога. Вибір псалмів характерний, вони об'єднані навколо певної вісі.

Останньою була доповідь Володимира Ґітіна — „До питання спільних рис прози і 'Щоденника' Шевченка". Доповідач відзначив, що в повістях Шевченка, написаних у 1850 роках, майже всі дослідники знаходять впливи Марлінського, Лермонтова, Квітки-Основ'яненка, отже літератури 1830-40 років, бо за роки заслання Шевченко відірвався від літературного процесу.

В Шевченкових повістях багато автобіографічного характеру, також їм притаманна „щоденниковість": багато героїв говорять від першої особи. Щоденники героїв згадуються в кількох повістях.

Доповідач вважає, що Шевченків „Щоденник" є відміною прози, призначеної для читачів. Шевченко посилав тексти кільком людям. Він вставляв до „Щоденника" пояснення. Наприклад, написавши „Карл Великий", він пояснив, що так Жуковський називав Брюлова. Отже „Шевченків „Щоденник" є кінцевим етапом його прозової творчости.

Наукову конференцію, присвячену Шевченкові, закрив д-р Ярослав Падох, голова НТШ в Америці. Він нагадав, що влаштовування шевченкознавчих конференцій є традицією українських учених від часу смерті Шевченка. Українські наукові установи завжди присвячували багато уваги шевченкознавству.

„В сьогоднішній конференції, — сказав Ярослав Падох, — є три радісні моменти: в ній узяли участь три ґенерації українських шевченкознавців; цю конференцію спільно організували три українські наукові установи, всі прочитані сьогодні доповіді були надруковані в окремому Шевченківському збірникові.

Любов Дражевська

Д-р Лука Луців:
ВАСИЛЬ СТЕФАНИК
ОПІВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ
Ціна — 8.00 дол.
Замовляти:
SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07308

Мілена Рудницька
Невидимі Стигмати
Книжка у твердій темно-бронзовій обгортці із золотими буквами. 552 сторінки із фотографічною документацією.
Ціна 15.00 долярів.
SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303
Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 5% стейтового податку.

ARKA Company DEPARTMENT STORE
48 East 7th St.
Tel. GR 3-3550, New York, 10003
АРКА — в НЕДІЛІ ЗАКРИТА в місяцях: ЛИПНІ І СЕРПНІ.

DELTO GIFT SHOP
146 Firs Avenue
New York, N.Y. 10009
ВЕЛИКИЙ ВИБІР ХУСТОК, СВЕТЕРІВ, ОБРУСІВ, КЕРАМІКИ. ПОДАРУНКИ НА КОЖНУ НАГОДУ.
ZENON IWANYCKY
(212) 533-2906

REAL ESTATE FOR SALE

Kerhonkson, N.Y.
13 UNIT APARTMENT COMPLEX
(8 buildings). 13 acres. Fully heated. Swiming pool, recreation building. $30 000 gross rental. Full price $110 000.00. Near Soyuzivka.
Call owner (914) 626-2861

Yonkers & Vicinity
КОРИСТУЙТЕСЯ ПОСЛУГАМИ УКРАЇНСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ
PRESKO REAL ESTATE
189 Roberts Avenue
Yonkers, N.Y. 10703
(914) 968-7610
COMPLETE REAL ESTATE SERVICE
Sales, renting, managing, appraisal
Income Tax, and notary public.

HUDSON, N.Y.
ТІЛЬКИ $19.500.00
3 спальні, кухня, вітальня, 1½ лазнички, веранда на зиму і літо, потік, все на одному мальовничому акрі, низький податок. Близ склепів. Телефон власника **(212) 527-4234**

• FUNERAL DIRECTORS •

SINKOWSKY
FUNERAL SERVICE
3535 East Tremont Avenue
BRONX, N.Y. 10465
Tel.: 863-2475
•
191 Avenue "A"
NEW YORK, N.Y. 10009
Тел.: 674-3630
Директор ЙОСИФ **СЕНКОВСЬКИЙ**
Завідує влаштуванням похоронів в каплицях, поза ними і в кожнім районі міста. Похорони по мінімальних цінах.

ПОЛАГОДЖУЄМО традиційні українські похорони для Ваших рідних. Обслуговуємо всі громади вже понад 50 років.
Обслуга 24 години денно.
JOHN J. SENKO
(212) 388-4416 or (516) 481-7460
SENKO FUNERAL HOME
213 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y.
HEMPSTEAD FUNERAL HOME
89 Peninsula Blvd.
Hempstead, L.I., N.Y. 11550

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА. Our Services Are Available Anywhere in New Jersey. Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.
801 Springfield Avenue
IRVINGTON, N.J.-NEWARK, N.J.
ESsex 5-5555
New Branch
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222

• РІЗНЕ •

ПАМ'ЯТНИКИ
з різних ґранітів, ставимо на цвинтарях св. Андрія в Бавнд Бруку і св. Духа — відома солідна фірма
CYPRESS HILLS MONUMENTS
ВОЛТЕР БЕЛІНСЬКИЙ
Walter Bielanski
800 Jamaica Avenue
Brooklyn, N.Y. 11208
Tel.: (212) 277-2332
Відкрито в кожний день, в суботу, включно, від 9-5 по полудні, в неділю 10-4 по пол.
На бажання і для вигоди клієнтів, радо заїдемо до Вашого дому з проєктами і порадами.